

Врз основа на член 27 став (1) од Законот за здравствената заштита („Службен весник на Република Македонија“ број 43/12), министерот за здравство донесе

У П А Т С Т В О

ЗА ПРАКТИКУВАЊЕ НА МЕДИЦИНА ЗАСНОВАНА НА ДОКАЗИ ПРИ ТЕСТИКУЛАРНА БОЛКА

Член 1

Со ова упатство се пропишува медицинското згрижување преку практикување на медицина заснована на докази при постоење на тестикуларна болка.

Член 2

Начинот на третман на тестикуларна болка е даден во прилог, кој е составен дел на ова упатство.

Член 3

Здравствените работници и здравствените соработници ја вршат здравствената дејност на згрижување на тестикуларна болка по правило согласно ова упатство.

По исклучок од став 1 на овој член, во поединечни случаи по оценка на докторот може да се отстапи од одредбите на ова упатство, со соодветно писмено образложение за причините и потребата за отстапување и со проценка за натамошниот тек на згрижувањето, при што истото од страна на докторот соодветно се документира во писмена форма во медицинското досие на пациентот.

Член 4

Ова упатство влегува во сила наредниот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“.

Бр. 07-6646/2

26 ноември 2012 година

Скопје

МИНИСТЕР

Никола Тодоров

ТЕСТИКУЛАРНА БОЛКА

МЗД Упатство

- Основни правила
- Торзија на тестис
- Епидидимитис
- Орхитис
- Варикоцела
- Оток во скротумот

ОСНОВНИ ПРАВИЛА

- ***Моментална дијагноза и третман на торзија на тестис (секогаш да се посомнева на торзија доколку станува збор за деца или млади момчиња кои сè уште не се сексуално активни)***
- Третирај епидидимитис со антибиотици. Кај адолесценти, мисли на можна инфекција со хламидија.
- Дијагностицирање на варикоцела како причина за пролонгирана тестикуларна болка.
- ***Кај постоење на акутна абдоминална болка, запамети да го прегледаш тестисот.***

ТОРЗИЈА НА ТЕСТИС

- ***Етиологија на акутната тестикуларна болка кај деца во развој е торзија на тестис, додека не се докаже спротивно.***
- Болка која, прво, е почувствувана во долниот абдомен па потоа се проширила во скротумот и унилатерално отекување на тестисот кое започнало одеднаш.
- Тестисот е подигнат во горниот дел на скротумот и е поставен хоризонтално, но во почетна фаза, чувствителност (болка) на тестисот е најчесто единствен наод. Торзија на тестикуларен апендикс и епидидимитис може да наликуваат на торзија. Дефинитивната дијагноза често се поставува на оперативна маса.
- Торзија на тестис се третира со итна операција со деторквација (одмотување) на тестисот и фиксација на двата тестиса во скротумот.

ЕПИДИДИМИТИС

- Оток и болка локализирани во епидидимитисот, Но и самиот тестис може да биде болно осетлив. Скротумот е најчесто отечен, зацвртен и топол.
- Најчесто се присутни симптоми поврзани со уринирање: болка, горење и често мокрење.
- Причинители се најчесто бактериски агенси и инаку предизвикувачи на инфекции на уринарниот тракт, а кај сексуално активни пациенти и хламидија и некогаш гонококи. Кај постари мажи ретенцијата може да претставува предиспонирачки фактор.
- Епидидимитисот се среќава и пред започнување со сексуална активност.
- Кај деца епидидимитис е предизвикан поради премин на стерилна или инфицирана урина низ дуктус деференс. Доколку постои повторување, ултрасонографија на уринарен тракт е важно иследување за да се исклучи, на пример, ектопичен уретер. Треба да се внимава на енуреза и отежнато мокрење.

- Кај сите возрасни групи, манипулација со уретрата, како долго носење на катетер и уролошки интервенции, се предиспозиција за епидидимитис.
- Испитувања
 - ЦРП(Ц-реактивен протеин)
 - Контрола на урина и уринокултура
 - Уринокултура на кламидија или гонококи или ПЦР (Полимераза верижна реакција)
- Иницијален третман кај деца се состои од триметоприм-сулфаметоксазоле или цефалоспорински деривати и флуорохинолони кај останатите пациенти. По потреба, третманот се менува во зависност од сензитивноста на испитувањето. Времетраење на третманот е 2 недели.
- Се користат и суспензор да го подига скротумор, ладни облоги, и НСАИЛ(не-стероидни анти-инфламаторни лекарства) за намалување на болката.

ОРХИТИС

- Болката е локализирана во самиот тестис.
- Орхитисот е многу невообичаен во земји каде мумпс вирусот е искоренет како резултат на вакцинација, сепак може да е асоциран со епидидимитис (епидидимо-орхитис).
- *Диференцијална дијагноза на орхитис и торзија на тестис е тешко да се постави (потребно е упатување во болница и при најмало сомневање).*
- Испитувања
 - Паротитис серологија кај невакцинирани
- Третман
 - Обезболување (види горе)

ВАРИКОЦЕЛА

- Кај млади мажи, симптомите се видливи варикозни вени на левата страна, понекогаш со болка и намален фертилитет.

ЛИТЕРАТУРА

1. Feldman DR, Bosl GJ, Sheinfeld J, Motzer RJ. Medical treatment of advanced testicular cancer. JAMA 2008 Feb 13;299(6):672-84. [PubMed](#)

Authors: Mika Raitanen Article ID: ebm00249 (011.022) © 2012 Duodecim Medical Publications Ltd

1. **EBM Guidelines 24.2.2010 www.ebm-guidelines.com**
2. **Упатството треба да се ажурира еднаш на 6 години**
3. **Предвидено е следно ажурирање до февруари 2016 година.**